

Beginselen van GBBL

GBBL (Gemeenschappelijke Burger Belangen Landgraaf) is een lokale partij die geen binding heeft met een landelijke politieke partij.
Hoe werkt de GBBL concreet aan de verwerkelijking van haar doelstellingen?

A. GBBL werkt lokaal, heeft in elke Landgraafse kern, wijk of buurt actieve leden.

Deze leden zijn voor GBBL van levensbelang. Zij zijn de oren en ogen van GBBL. Zij horen en zien wat burgers niet willen of juist wel willen in hun eigen omgeving of vereniging en maken daarvan melding op de ledenvergaderingen. GBBL heeft deze signaalgevers nodig om een goedfunctionerende, lokale partij te kunnen zijn. Groepen burgers, verenigingen, maar ook individuele burgers kunnen ook zelf met hun wensen, zorgen en klachten terecht bij de leden van de GBBL.

B. GBBL werkt sociaal.

GBBL werkt in de gemeenteraad aan een zo sociaal mogelijk beleid. Echte minima, werkzoekenden en gehandicapten mogen er niet (nog meer) op achteruitgaan. De toenemende vergrijzing maakt het noodzakelijk het ouderenbeleid aan deze situatie aan te passen, waarbij speciale aandacht dient te worden besteed aan ouderen die door hun inkomenssituatie of andere oorzaken in een sociaal isolement verkeren of dreigen te geraken. Ook voor de Landgraafse jongeren dienen adequate voorzieningen in stand te worden gehouden of te worden gecreëerd. Daarnaast geeft GBBL burgers en verenigingen ook directe hulp in raad en daad via haar netwerk in de wijken en via het maandelijks spreekuur. Sociaal zijn is vooral sociaal doen (=helpen).

C. GBBL werkt burgerbetrokken.

Burgers komen vaker in opstand tegen plannen van de overheid. Daar waar burgers in opstand komen, omdat de overheid niet naar hun argumenten wil luisteren en vooral daar waar die argumenten valide zijn, daar kiest GBBL de kant van die burgers. Herinrichtingsplannen van woonwijken, die met het oog op de vergrijzing en de krimp in het teken zullen staan van kiezen voor kwaliteit in plaats van kwantiteit, dienen op een faire wijze met betrokkenen besproken te worden. GBBL organiseert bewonersbijeenkomsten als zij merkt dat bewonersbelangen in de knel dreigen te raken. GBBL gaat dan in gesprek met die verontruste buurtbewoners en bepaalt haar standpunt pas na hun argumenten gehoord en gewogen te hebben.

D. GBBL werkt onafhankelijk.

Landelijke partijen staan vaak ver van de mensen af. Vaak is het landsbeleid oneerlijk of zelfs niet rechtvaardig. Onbegrijpelijke en niet te rechtvaardigen maatregelen en

bezuinigingen op hoogstnoodzakelijke voorzieningen en regelingen worden door de landelijke politiek doorgeschoven naar gemeenten. Veel burgers van Landgraaf wensen dat allemaal niet, maar worden door plaatselijke vertegenwoordigers van landelijke politieke partijen niet serieus genomen vanwege hun binding met de landelijke politieke partij. GBBL luistert wel naar die burgers en stemt haar beleid daarop af, zonder daarbij gehinderd te worden door directieven van bovenaf.

Wat hebben we in de periode 2006-2010 met uw steun bereikt?

- Meer geld voor **armoedebestrijding en bijzondere bijstand**
- De **gemeentelijke lasten** behoren weer tot één van **de laagste van Parkstad**.
- **Meer werkgelegenheid** in de **toeristische sector** o.a. door de bouw van een hotel bij Snowworld
- Het versterken van de **werkgelegenheid samen met de ondernemers**, zoals de uitbreiding van Heuschen&Schrouff (100 arbeidsplaatsen), de herbestemming van de locatie Benedik en het nieuwe hoofdkantoor van Meander (250 arbeidsplaatsen).
- **Landgraaf is beter bereikbaar gemaakt** (o.a. de aanleg van de Binnenring)
- **Meerdere wegen zijn verbeterd** (Heistraat, Kantstraat/Grensstraat en Pasweg)
- De start van de **bouw van Centrumplan Schaesberg**
- **Meningen van burgers zijn meegenomen** (subsidieverordening, Frans Erenslaan en Bachlaan)
- Afspraken zijn gemaakt over **verdere betrokkenheid vanuit de buurten** (wijkplatforms en buurtbijeenkomsten)
- **Flinke investeringen** zijn gedaan in **verenigingen en sport**, zoals de realisatie van Sport&Leisure en de renovatie van de sportparken VV Schaesberg en SVN (kunstgrasveld)
- De renovatie van **watertoren Rimborg**
- Het oplossen van **rotte plekken**, zoals de hoek Reeweg-Heihofweg,

1. Financiën
2. Bestuur en samenwerking
3. Wijkgericht werken
4. Ruimtelijke structuur
5. Verkeer (mobiliteit)
6. Economie en werken
7. Openbare ruimte
8. Bouwen en woonmilieu
9. Cultuur en vrije tijd
10. Ondersteuning
11. Zorg
12. Onderwijs en vorming

1. Financiën

- Wij blijven werken aan een begroting die sluitend en solide is zonder structurele tekorten. Dit wordt gerealiseerd door een strak en deugdelijk financieel beleid, waarbij wij kritisch naar de uitgaven kijken, met verstand investeren en prioriteiten stellen. Wij gooien geen gemeenschapsgeld over de balk. De gemeente financiën moeten beheerd worden zoals thuis het eigen huishoudboekje.
- Heel Nederland, dus ook Landgraaf, gaat **in financieel opzicht moeilijke tijden tegemoet**. De komende jaren zullen gekenmerkt worden door het zoeken naar ombuigingen en het doen van voorstellen voor kostenbeheersing.
- Landgraaf moet structureel voldoende middelen reserveren voor ruimtelijke **herstructurering**.
De regio Parkstad staat de komende tijd voor een omvangrijke operatie. Door de demografische ontwikkeling is groei omgeslagen in krimp. De krimp zal aangepakt moeten worden met een geheel ander beleid. Een beleid dat naast het oplossen van problemen vooral moet zijn gericht op kansen die deze krimp ook oplevert. Een belangrijk onderdeel van de opgave zal zijn een herstructurering van woongebieden en van voorzieningen. Dit zal gepaard gaan met enorme kosten, die voor een deel terugverdiend kunnen worden door kansen te zoeken en te benutten. De transformatie kan alleen slagen met een gezamenlijke aanpak. Hogere overheden zullen daarbij steun moeten geven en middelen ter beschikking moeten stellen.
- We moeten zorgen dat de **gemeentelijke lasten** voor de burgers in Landgraaf binnen Parkstad Limburg tot de laagste blijven behoren.
Voor veel van onze inwoners zal het in de komende jaren moeilijk zijn om financieel rond te komen. De gemeente zal daarom in de komende periode uiterst terughoudend moeten zijn en de gemeentelijke lasten voor de burgers niet meer laten stijgen dan de inflatie.

- Voor **armoedebestrijding en bijzondere bijstand** moeten voldoende middelen ter beschikking gesteld worden.
We blijven werken aan een zo sociaal mogelijk beleid. Echte minima, werkzoekenden en gehandicapten mogen er niet (nog meer) op achteruitgaan.
We moeten oog houden voor de positie van de minder draagkrachtigen en blijven werken aan een ruimhartig kwijtscheldingsbeleid en toekenning van individuele bijzondere bijstand.

2. Bestuur en samenwerking

- De **samenwerking** van de gemeenten in **Parkstad** op basis van het Pact van Parkstad verder verstevigen met meer slagkracht en minder vrijblijvendheid.
Een sterke **WGRplus regio** is krachtiger dan de som van de delen.
Het uitgangspunt blijft, dat wat lokaal kán gebeuren, lokaal móet gebeuren en dat wat regionaal moet plaatsvinden, ook regionaal gebeurt. Het versterken van de slagkracht in de regio is van belang om beter in te kunnen spelen op de arbeidsmarkt .
Daar ligt nog een belangrijke uitdaging, want de werkgelegenheid van de regio ligt nog steeds onder het landelijk gemiddelde.
Het wel eens genoemde alternatief om te kiezen voor herindeling is geen optie. Het geeft een veel te grote afstand van het bestuur tot de burger.
Ook kan door samenwerking in Parkstad de krimp in de regio beter worden aangepakt. Krimp heeft gevolgen voor alle beleidsterreinen en kan alleen door gebundelde kracht worden omgezet in nieuwe kansen.
- Bij de samenwerking moeten de gemeenten, als dat in het belang is van de regio, bereid zijn om over bepaalde zaken **beslissingsbevoegdheid over te dragen aan het Bestuur van Parkstad**.
- Het bevorderen van een steeds **betere communicatie** tussen de gemeente en haar inwoners.
Door een goede voorlichting en het tijdig betrekken van de inwoners bij de planvorming ontstaat meer draagvlak.
- De gemeente zal de van kracht zijnde regels **actief moeten handhaven**.
Het handhaven van regels is een belangrijke voorwaarde voor het naleven van die regels. Als handhaving achter blijft zullen gevoelens van onvrede hand over hand toenemen. Langzamerhand worden de regels minder serieus genomen.
Daarbij zal gestreefd moeten worden naar vereenvoudiging van de regelgeving.

3. Wijkgericht werken

- De **lokale thema's en belangen van de burgers** zullen nadrukkelijk op de politieke agenda moeten blijven staan.
De verkiezingen hebben laten zien dat de burger veel waarde hecht aan partijen die uitdrukkelijk opkomen voor de belangen die de burger raken en bezighouden.
- Het verder stimuleren van **participatie van bewoners** in beleid en uitvoering via wijkplatforms en buurtoverleg.
Door het meedenken van de burgers ontstaat een beter inzicht in de behoeften van de inwoners en krijgen de plannen meer realiteitswaarde.
- De komende jaren zullen **door de wijken gedragen wijkontwikkelingsplannen** tot ontwikkeling worden gebracht.

4. Ruimtelijke structuur

- Het versterken van het **structurele groen** en van de **ruimtelijke identiteit** van de kernen.
Door de krimp zullen mogelijkheden gaan ontstaan om de groenstructuren beter met elkaar in verbinding te brengen.
In de buitengebieden moeten functies als natuurontwikkeling, agrarische bedrijfsvoering en recreatie met elkaar in evenwicht zijn. Een verdere realisatie van de integrale gebiedsvisie voor het buitengebied van Ubach over Worms is essentieel. De kwaliteit van de bebouwde omgeving wordt sterk bepaald door specifieke lokale kenmerken. Het is belangrijk die oude kenmerken zo goed mogelijk te bewaren en een nieuwe functie te geven.
- Het **doorzetten van de herstructurering** van verouderde woongebieden.
Er zal een slag gemaakt moeten worden van kwantiteit naar kwaliteit.
De komende tijd zal gewerkt worden aan de verdere herstructurering van De Kakert en aan het gebied Achter de Haesen, alsmede aan het gebied, begrensd door Heigank, Hereweg, Gatestraat en Hoogstraat, waarbij de herinrichting van de Beatrixstraat en omgeving en het SUNplein prioriteit hebben.
De herstructurering mag niet beperkt blijven tot alleen woningen van de corporaties. Ook privé woningen zouden in aanmerking moeten komen voor middelen uit het transformatiefonds, waarbij het uitwerken van een regeling, die het mogelijk maakt om van twee woningen één woning te maken een interessante gedachte is.
- Het bevorderen van een **waardevaste en evenwichtige woningmarkt** door meer woningen te slopen dan te bouwen.
Vanwege de krimp moet uiterst behoedzaam gebouwd worden.
Bouwen mag alleen als het voorziet in een behoefte en het gericht is op het toevoegen van kwaliteit.
- Het **tegengaan van verdere ontgroning** aan de randen van Landgraaf.
Verdere aantasting zal leiden tot ernstige verstoring van de leefbaarheid en de landschappelijke kwaliteit van de randen.
- Het verbeteren van de **leefbaarheid in de kernen**
De kwaliteit van wonen wordt in hoge mate bepaald door de leefbaarheid. Plekken die ruimtelijk gaaf zijn ingericht geven uitstraling. De komende tijd zal de herinrichting van het Raadhuisplein moeten worden aangepakt. Ook is het belangrijk om het schoolgebouw in Rimborg een nieuwe invulling te geven. Momenteel lijkt het erop dat een invulling met enkele appartementen gerealiseerd gaat worden.
- Het **aanpakken van rotte plekken** in de kernen.
Rotte plekken zijn aanstootgevend en hebben een negatieve invloed op de leefbaarheid. Rotte plekken als locatie Mosmuller, voormalig tankstation Kerkstraat en voormalig tankstation De Kakert zullen met voorrang moeten worden aangepakt.
- Het realiseren van **meer groen en speelmogelijkheden** in de buurten.
Groenvoorzieningen en speelplekken zijn fundamenteel voor de leefbaarheid van de buurten

5. Verkeer (mobiliteit)

- Het verbeteren van de **verkeersveiligheid** en de **verkeersleefbaarheid** van de kernen.
Het **te hard rijden in de bebouwde kom** zal beter aangepakt moeten worden. Vooral in de 30 km zones wordt harder gereden dan de toegestane snelheid. Veelal gebeurt dit door de bewoners uit de buurten. De 30 km zones zullen zo ingericht moeten worden dat te hard rijden wordt ontmoedigd.
- De **verkeersknelpunten in de buurten** zullen verbeterd moeten worden. De bereikbaarheid en doorstroming van het verkeer worden door de aanleg van de Binnenring en de Buitenring verbeterd. Daarnaast worden **verkeersknelpunten** aangepakt, waaronder de herinrichting van de Maastrichterlaan en de reconstructie van het Steenenkruis.
- De verdere ontwikkeling van de **Randweg Abdissenbosch** zal met kracht moeten worden doorgezet.
Zonder deze randweg zal de verkeersbelasting op de Grensstraat, de Kantstraat, de Europaweg-noord en de Reeweg aan de hoge kant blijven.
- De aanleg van de Buitenring zal verantwoord moeten plaatsvinden met **aansluitingen op de Hoogstraat**.
Daarbij zal overlast voor de bewoners langs de Buitenring met kracht moeten worden tegengegaan. Mogelijkheden daartoe zijn het toepassen van stil asfalt en geluidwerende voorzieningen.
- Rond de verbeterde **winkelcentra** zullen voldoende **gratis parkeerplaatsen** ter beschikking moeten zijn.
- Het verbeteren van de **bereikbaarheid van station Landgraaf met openbaar vervoer**
Door de aanleg van het dubbelspoor Heerlen-Aken zullen functie en gebruik van station Landgraaf een impuls krijgen. Station Landgraaf zal daarom vanuit de kernen beter bereikbaar moeten worden met openbaar vervoer. Het station zal een bushalte moeten hebben. Ook zal er een betere verwijzing moeten komen vanuit station Landgraaf.
- De **verkeersveiligheid voor de fietser** zal verbeterd moeten worden,
De veiligheid van de fietser moet o.a. verbeterd worden door reconstructie van de Kleikoeleweg en door verbreding van de spoorbrug in Schaesberg
- Het **openbaar vervoer** zal mede vanwege de vergrijzing **meer aandacht** moeten krijgen.
Het netwerk van het openbaar vervoer zal fijnmaziger moeten worden. De kernen zullen onderling beter bereikbaar gemaakt moeten worden. Nu is het openbaar vervoer te zeer gericht op bestemmingen buiten Landgraaf.

6. Economie en werken

- De **winkelcentra van Landgraaf zullen versterkt moeten worden**.
De ontwikkeling van centrum Schaesberg is aangezet en zal verder doorgezet moeten worden. Ook voor centrum Waubach is het tijd om de Markt en omgeving aan te pakken. GBBL streeft ernaar om hier binnen een jaar aan het werk te zijn. Centrum

Op de Kamp zal samen met de ontwikkeling van een nieuw Kennis- Informatie en Adviescentrum een nieuwe impuls krijgen.

- Gewerkt zal moeten worden aan **revitalisering van de bestaande bedrijventerreinen**.
Voorheen was het economisch beleid gericht op het ontwikkelen van nieuwe terreinen. De komende tijd zal ingezet moeten worden op het beheren en revitaliseren van bestaande terreinen. Leegstaande panden zullen zo snel mogelijk ingevuld moeten worden met nieuwe bedrijvigheid.
- Verder werken aan het **versterken van de werkgelegenheid** in de regio en in Landgraaf.
De werkgelegenheid van de regio en die van Landgraaf ligt nog onder het landelijke gemiddelde. Ingezet moet worden op duurzame economische ontwikkeling. Ook moet aansluiting gezocht worden bij de komst van een nieuwe campus in Aken, hierbij speelt de Buitenring een belangrijke rol.
Naast de ontwikkelingen op het gebied van werkgelegenheid in onze Euregio (Parkstad - regio Aken), willen we lokale ondernemers blijven ondersteunen bij innovaties. Een vervolg geven aan het 'Landgraafse innovatiehuis' is dan ook belangrijk voor de samenwerking tussen ondernemers en gemeente.
- Wij moeten een **gunstig economisch klimaat scheppen**, zodat ondernemers gestimuleerd worden om zich hier te vestigen. Wij moeten durven te investeren door bijvoorbeeld vestigingspremies te verstrekken. Natuurlijk gekoppeld met de nodige verplichtingen van de werkgevers kant.
- Verplaatsing van **milieuhinderlijke** bedrijven uit de woonkernen.
In de woonkernen liggen nog een aantal bedrijven die voor overlast zorgen. Deze bedrijven zullen naar daarvoor bestemde bedrijventerreinen verplaatst moeten worden. Zo zal de veel verkeershinder gevende eierhandelaar op de Hoogstraat verplaatst moeten worden naar een geschikte locatie.
- Het **doorontwikkelen van Gravenrode**.
Gravenrode voorziet in een recreatieve behoefte en heeft veel arbeidsplaatsen opgeleverd.
Onlangs heeft Park Gravenrode de Eden Award 2009 gekregen. Deze onderscheiding is gegeven vanwege de combinatie van hoogwaardige recreatieve voorzieningen met een duurzame groenontwikkeling.
Dit is een extra stimulans om door te gaan met de verdere ontwikkeling van Gravenrode. De belangrijkste projecten zijn Waterworld , met verblijfsaccommodatie en een zwemparadijs en de inrichting van de top van de Wilhelminaberg. Die top heeft zeker door de unieke trap naar boven al een belangrijke functie als landmark van Landgraaf. Met een aansprekende recreatieve invulling op de top zal de Wilhelminaberg nog meer aan uitstraling kunnen winnen.
- De lokale economie en de **werkgelegenheid stimuleren** door ondernemers te helpen bij hun initiatieven.
Een intensieve samenwerking van de gemeente, die een cliëntenbestand WWB heeft en het Werkplein (het vroegere CWI en UWV), dat een cliëntenbestand van werkzoekenden en (tijdelijk) arbeidsongeschikten heeft, zal hierbij als belangrijk beleidsinstrument moeten worden ingezet.
Te denken valt daarbij aan het verstrekken van loonsubsidies en het gezamenlijk vormen van fondsen om scholing en andere ondersteuning van werkzoekenden te

bevorderen. Bij reïntegratie van werkzoekenden dient niet de kortste, maar de beste weg naar duurzaam werk te worden gekozen.

- Het **verruimen van kansen voor werkzoekenden** om zich in perioden van werkloosheid verder te scholen.
Met bedrijven moet overleg gevoerd worden om zo veel mogelijk leerlingen stageplaatsen aan te bieden. Op die manier kunnen jongeren het vak in de praktijk leren en worden zij klaargestoomd voor een volwaardige arbeidsplaats.
De gemeente zou hier, waar mogelijk, een voorbeeldfunctie moeten vervullen.
- Het streven moet erop gericht zijn om **mensen met een indicatie** zo veel mogelijk te laten werken in de verzorging, de dienstverlening en het beheer van de openbare ruimte. Ook hier vervult de gemeente waar mogelijk een regisseur- en voorbeeldfunctie
- Het beleid van de gemeente dient te zijn gericht op het scheppen van faciliteiten die het **langer doorwerken** aantrekkelijk maken.
- In het kader van de **voorbeeldfunctie** zou het wenselijk zijn dat het **personeelsbestand van de gemeente zo veel mogelijk** een afspiegeling is van de lokale bevolking.

7. Openbare ruimte

- Het zorg dragen voor een **schone en een zo duurzaam mogelijke openbare ruimte**.
Een schone en hele openbare ruimte ziet er verzorgd uit en is het visitekaartje van de gemeente. Daarentegen trekt een niet verzorgde openbare ruimte vuil en verdere verloedering aan. Ook zullen de papierbakken voldoende capaciteit moeten hebben.
- Er zullen **voldoende regenbuffers** moeten zijn om wateroverlast te voorkomen. De verwachting is dat het aantal extreme regenbuien zal toenemen. Als gevolg zal het risico van wateroverlast in woningen toenemen. Een grote capaciteit van riolen is veel te duur. Het aanleggen van meer buffers kan een goede oplossing bieden en een onderdeel vormen van de ruimtelijke herstructurering van woongebieden
- Het **dichtstraten van voor- en achtertuinen** is een punt van aandacht.
Als het dichtstraten in toenemende mate plaatsvindt zal het hemelwater niet naar het grondwater kunnen afstromen. Het hemelwater stroomt via de straat direct naar het riool. Bij hevige regenval zal dit mede een oorzaak zijn van het overbelast raken van het riool.
Via gerichte voorlichting zouden de inwoners aangespoord moeten worden het hemelwater zo veel mogelijk op eigen erf op te vangen.
Bijkomend voordeel is, dat door meer groene voortuinen het aanblik van de straten ook veel aantrekkelijker zal worden.
- Het niveau van **onderhoud van wegen, fietspaden en trottoirs** moet verantwoord zijn.
Er zal voldoende aandacht moeten zijn voor de onderhoudstoestand van de trottoirs en fietspaden. Als gevolg van bezuinigingen is de toestand daarvan achteruit gegaan.

8. Bouwen en woonmilieu

- Het **behouden** en meer herkenbaar maken **van de Oude Landgraaf** .
De naam Landgraaf is ontleend aan een dubbele wal met gracht, de Oude Landgraaf. Wij moeten waakzaam zijn dat de weinige restanten van de Oude Landgraaf niet verder worden aangetast. Daarom moeten in de directe omgeving van de Oude Landgraaf bodemverstoringen zo veel mogelijk worden voorkomen.
- Landgraaf beschikt over een relatief groot aantal monumenten. Een aantal daarvan maken deel uit van een groter geheel. Deze beschermde dorpsgezichten, zoals de **monumentale mijnwoningen in Leenhof**, moeten zo veel mogelijk in hun oude staat bewaard blijven en op onderdelen in de oude staat hersteld worden. Dat kan bijvoorbeeld door asfalt te vervangen door klinkerbestrating. Om het gebruik in de tegenwoordige tijd te bevorderen zouden twee te kleine monumentale woningen kunnen worden samengevoegd tot één volwaardige woning.
- Het verder ontwikkelen van **de herbouw van kasteel Schaesberg**.
Dit legendarische kasteel is een belangrijk monument van Landgraaf. Jammer is dat daarvan slechts weinig bewaard is gebleven. Het is dan ook een prachtig initiatief om tot herbouw van dit kasteel over te gaan in de vorm van een langdurig werkproject. Dit project zal naast zijn cultuurhistorische betekenis ook een toeristische trekpleister worden. Tegelijkertijd zal het inzicht geven in de oude ambachten van vervlogen tijden.
- Het opnemen van het **archeologisch monument Via Belgica** (de Romeinse heirbaan van Boulogne sur Mer naar Keulen) in het Archeologisch Landschapspark. Dit is een verzameling van toeristische en culturele elementen waarvan de start in Voerendaal is die in Rimborg eindigt bij de oude Romeinse brug over de Worm.
- Het stimuleren van **duurzaamheid** bij het bouwen en bij het beheren van gebouwen.
- De **huidige afvalinzameling zal voortgezet moeten worden** zonder dat de kosten daarvan onevenredig hoger worden. Een verdere afkalving van de diensten van RD4 is onacceptabel.
Hogere kosten voor afvalinzameling kunnen tot gevolg hebben dat zwerfafval gaat ontstaan. Vooral in het buitengebied kan daardoor een ongewenste verloedering gaan ontstaan.

9. Cultuur en vrije tijd

- Het **organiseren van aansprekende evenementen** zal gestimuleerd moeten worden.
Cultuur, muziek en evenementen zijn factoren die inhoud geven aan de leefbaarheid van een gemeente. De gemeente zal daarin de belangrijke rol van aanjager moeten hebben.
- Kunst en cultuur moeten een **prominente plaats op de gemeentelijke agenda** hebben.
Bedrijven beoordelen de kwaliteit van het vestigingsklimaat van een stad of regio aan de hand van meerdere factoren. De uitstraling van kunst en cultuur en de aanwezigheid van uitingen daarvan zijn bij die afweging een steeds belangrijkere en dus ook economische factor geworden.

Onze samenleving ligt ingebed in onze cultuur. En als zodanig is onze cultuur een wezenlijk bindingselement van onze gemeenschap, loopt als een rode draad vanuit het verleden via het heden naar de toekomst. Ze is en wordt dan ook een steeds belangrijker element voor de leefbaarheid.

- Het is van belang ons **cultureel erfgoed te bewaren** en het zodoende te behouden voor het nageslacht.
In paragraaf 8 Bouwen en woonmilieu is nader ingegaan op een aantal aansprekende voorbeelden van cultureel erfgoed in onze gemeente.
- Cultuur zal een **prominente plek in vorming en onderwijs** van mensen moeten hebben.
Het is van groot belang dat wij onze cultuur en de daarbij behorende culturele uitingen in de meest uiteenlopende vorm binnen de (financiële) kaders zo goed mogelijk koesteren en bevorderen. Het welzijn van de inwoners van onze gemeente zal daardoor in positieve zin verbeterd en verhoogd kunnen worden. Ook de beeldvorming over onze gemeenschap zal hierdoor een positieve impuls krijgen. Het hebben van kennis over onze en andere culturen bevordert onderling begrip en vormt een belangrijke basis voor een meer evenwichtige samenleving.
- Het **verenigingsleven** moet zoveel mogelijk worden gesteund.
Het is het voornaamste bindmiddel van de samenleving en geeft velen een zinvolle besteding van de vrije tijd.
- Bevorderen dat zo veel mogelijk inwoners actief aan **sport en lichamelijke beweging** doen.
Er moet meer aandacht gegeven worden aan het stimuleren van sport. Bewegen is een belangrijk middel om ziekten en kwalen te voorkomen.
- Het realiseren van voldoende **mogelijkheden voor ontmoeting** voor jongeren.
Deze ontmoetingsplaatsen mogen de omgeving geen overlast bezorgen en zullen zowel in overleg met de jongeren als met de bewoners van de omgeving moeten worden ingericht.
Inzet van Jongerenwerk biedt de mogelijkheid om overlast te voorkomen. In die gevallen dat toch overlast ontstaat, biedt Jongerenwerk mogelijkheden om in samenspraak naar oplossingen te zoeken.
- Het realiseren van voldoende **ontmoetingsruimte voor ouderen**.
Veel ouderen wonen zelfstandig en hebben behoefte aan het kunnen treffen van leeftijdsgenoten. Deze ontmoetingsruimten moeten dicht in de buurt zijn en laagdrempelig.

10. Ondersteuning

- Het verder **uitbreiden van het digitale aanbod** van gemeentelijke producten.
Meer digitale producten stellen de inwoners in staat om sneller de gemeentelijke producten af te nemen. Het beleid moet erop gericht zijn dat zo veel mogelijk inwoners gebruik kunnen maken van digitale middelen. Daartoe zullen instanties (seniorenweb, Welsun e.d.), die burgers wegwijs maken op de digitale snelweg, gestimuleerd en gesubsidieerd moeten worden.

- De gemeente zal in het **aanbieden van haar diensten laagdrempelig** moeten zijn. Er moet gestreefd worden naar eenvoudig en zo min mogelijk formuleren. Voor burgers die geen digitale ambities hebben zal een goede telefonische bereikbaarheid ter beschikking moeten staan.
- Mede door het voortreffelijke **advieswerk van de seniorenraad** heeft Landgraaf een seniorenbeleid ontwikkeld dat de toets van de kritiek met vlag en wimpel kan doorstaan. De komende demografische ontwikkelingen nopen de gemeente er toe in de komende periode het seniorenbeleid periodiek te herijken. Ook hierbij is een belangrijke rol weggelegd voor de seniorenraad.

11. Zorg

- Huishoudelijke zorg moet aan **een ieder die geïndiceerd is** op een zorgvuldig geplande wijze worden verstrekt. Naast zorginstellingen zijn de mantelzorgers onmisbaar. Het gemeentelijk beleid moet er dan ook op gericht zijn om mantelzorg te stimuleren.
- Het zo snel mogelijk realiseren van een **nieuw verzorgingshuis in Nieuwenhagen**.
- Het **optimaliseren van de aanwezige voorzieningen** in de kernen, zoals scholen, bibliotheekfaciliteiten, sportaccommodaties. Vanwege de krimp en vergrijzing zal het draagvlak voor bepaalde voorzieningen kleiner worden. Toch willen we de voorzieningen in stand houden. Gezocht zal moeten worden naar het creëren van combinaties die voordeel opleveren.
- Het bouwen van **nieuw multifunctioneel centrum** in Schaesberg (nieuw Carré)
- Het preventief inzetten van Jongerenwerk door **contact te leggen met de jongere jeugd**. Door dit contact is de jongere jeugd beter aanspreekbaar en kan preventief gewerkt worden aan onaangepast gedrag.
- Bevorderen dat mensen **minimavoorzieningen niet mislopen**. Belangrijke middelen om dit te bereiken zijn: goede voorlichting, klantvriendelijke procedures en het opsporen van rechthebbenden.
- Er moet in Landgraaf een voor ieder toegankelijk **doelgroepenbad** blijven. Het onderbrengen van een doelgroepenbad bij de toekomstige ontwikkeling van Waterworld is voor GBBL bespreekbaar.
- De gemeente zal een actieve rol moeten spelen in het **voorkomen en bestrijden van sociaal isolement** van haar inwoners. Gebruikers van gemeentelijke sociale voorzieningen zullen, zoals dat nu het geval is, actief betrokken worden bij de beleidsvorming en uitvoering van die voorzieningen

12. Onderwijs en vorming

- Het realiseren van meerdere **brede scholen** in de kernen van Landgraaf. De komende tijd staan een brede school voor Schaesberg en een brede school bij De Wegwijzer in Ubach over Worms op de rol.

- **Voortijdige schooluitval** dient te worden voorkomen en tegengegaan door intensieve begeleiding van leerlingen.